

Az önkormányzatra és az intézményrendszerre vonatkozó intézményi modell – Helyzetfelmérés

Gyöngyös Város Önkormányzata

2014. június 30.

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés	3
2	Helyzetelemzés	4
2.1	A helyzetelemzés célja és módszertana	4
2.2	Átfogó helyzetkép	6
2.3	Operatív irányítás jelenlegi rendszere	11
2.4	Támogató folyamatok bemutatása	11
2.4.1	Gazdasági és humán adminisztráció	12
2.4.2	Beruházás és fejlesztés	12
2.4.3	Beszerezés	12
2.4.4	Létesítménygazdálkodás	13
2.4.5	Likviditásmenedzsment	14
3	A helyzetfelmérés megállapításai	15

1 Bevezetés

Az ÁROP-1.A.5 azonosítószámú projektek megvalósításának célja a megváltozott önkormányzati feladatkörök – amely a polgármesteri hivatalok, az önkormányzatok által felügyelt intézmények szervezeti működésében is változásokat tesz szükségessé – felmérésének, megtervezésének, megvalósításának és az eredmények visszacsatolásának támogatása.

Cél továbbá az önkormányzatok költségcsökkentésének, hatékonyságnövelésének módszertani és gyakorlati támogatása annak érdekében, hogy a megváltozott feladat-ellátási rendben és finanszírozási környezetben is ésszerűen és fenntarthatóan szervezett szolgáltatáskínálattal, kötelező és önként vállalt feladatokkal vegyenek részt.

Jelen tanulmányban ennek megfelelően az önkormányzati feladatok átalakulásával kapcsolatos szervezeti leképeződést vizsgáljuk, **az önkormányzatra és az intézményrendszerére vonatkozó intézményi modellt** térképezzük fel, a jelenlegi helyzet bemutatásával. Ennek megfelelően a tanulmány alapot képez továbbá az **Önkormányzati fenntartásban, vagy működtetésben álló intézményekkel kapcsolatos feladat ellátási és finanszírozási modell kidolgozásához** is.

A felülvizsgálat módszerének alapja a dokumentumelemzés, vagyis az intézmények kapcsolódó anyagainak, alapdokumentumainak áttekintése, rendszerezése, és az ebből fakadó tisztázandó kérdések és következtetések összeállítása. Ezt egészítette ki a személyes interjúzás, melynek keretében előre meghatározott kérdések mentén az intézmények vezetői és a Polgármesteri Hivatalköztisztviselői további, mélyebb betekintést tudtak nyújtani a dokumentumokban nem fellelhető működési elvekről.

A felülvizsgálat nem készülhetett volna el a Gyöngyösi Polgármesteri Hivatal, az önkormányzati intézmények munkatársainak aktív támogatása nélkül. Ezúton fejezzük ki köszönetünket a tanulmány elkészítésében közreműködő minden hivatali és intézményi szakembernek.

2 Helyzetelemzés

2.1 A helyzetelemzés célja és módszertana

E fejezet célja azon területek rövid áttekintése, amelyek a Gyöngyös Város Önkormányzatának fenntartásában levő intézményeknek a működését és együttműködését, valamint az Önkormányzattal való kapcsolatát érintik. Azokat a pontokat gyűjtöttük össze, amelyeken véleményünk szerint az Önkormányzatnak beavatkozási lehetősége van a hatékonyabb működés érdekében. A fejezetben felvázolt helyzetkép jelenti a viszonyítási pontot javaslataink megfogalmazásához, mely mind az intézményirányítási modellek bemutatásához, mind pedig a feladat ellátási- és finanszírozási modell kidolgozásához alapot nyújt.

A helyzetelemzéshez szükséges információkat vezetői interjúk, az intézmények által rendelkezésünkre bocsátott adatok segítségével, valamint önkormányzati és intézményi dokumentumok elemzésével gyűjtöttük össze.

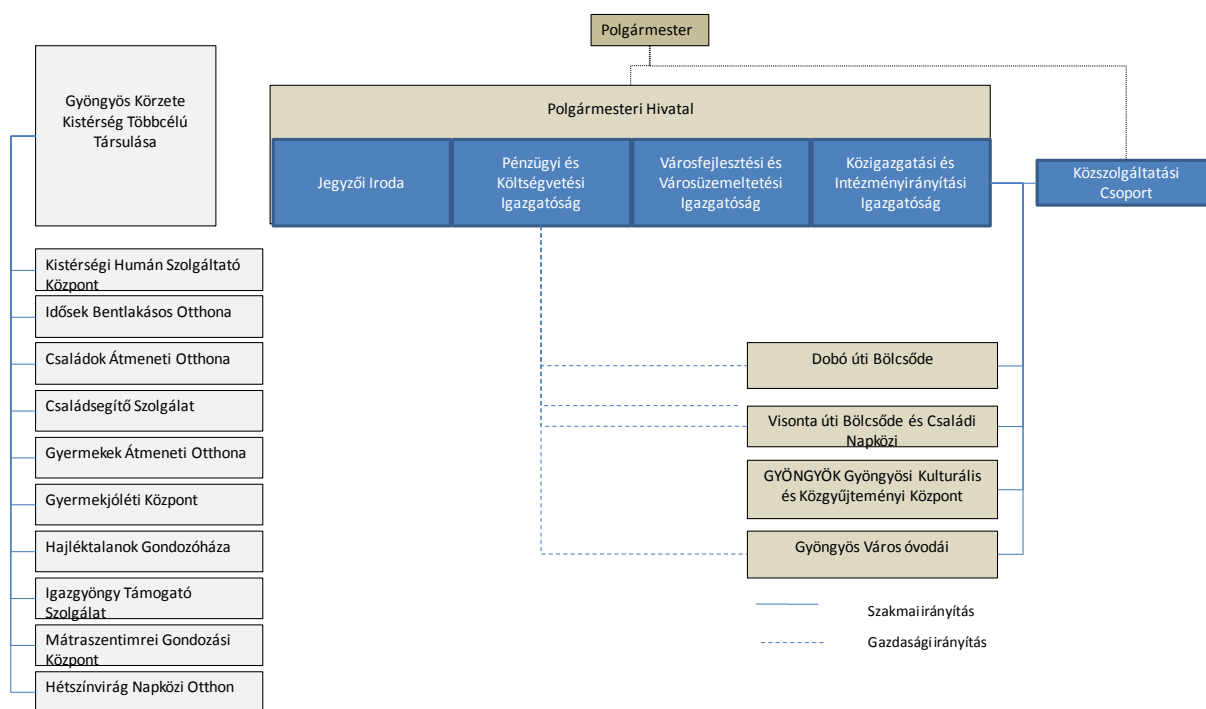
A helyzetelemzés jellegét tekintve kvalitatív, kiemelt megállapításainkat azonban a költségvetési beszámolókból található, illetve a vezetői interjúkon megismert számadatokkal támasztjuk alá.

A vizsgálatba bevont intézmények a következők:

Intézmény neve
Visonta úti Bölcsőde és Családi Napközi
Dobó úti Bölcsőde
Gyöngyös Város Óvodái
Gyöngyösi Kulturális és Közgyűjteményi Központ
Kistérségi Humán Szolgáltató Központ

A kistérségi feladatellátást csupán az önkormányzati feladatellátáshoz kapcsolódóan vizsgáljuk, részletesebb elemzésére nem térünk ki. Jelen elemzésünkben nem vizsgáljuk ugyanakkor a Közszolgáltatási Csoportot, mely jelenleg – más megoldás híján – az Önkormányzathoz rendelve, közvetlenül a polgármesternek alárendelve működik. A Közszolgáltatási Csoport helyzetének vizsgálata és a működésére vonatkozó javaslatok megtétele „Az önkormányzati feladatok átalakítása által érintett szakmai és támogató folyamatok felülvizsgálata” feladatcsoport keretén belül valósul meg.

Az intézmények és az Önkormányzat, valamint a Polgármesteri Hivatal kapcsolatrendszerét a következő ábra szemlélteti:

A dokumentumelemzés és a lefolytatott vezetői interjúk alapján néhány fontos, átfogó megállapítást már a helyzetelemzés elején megtehetünk:

- A 2007-ben történt szervezeti átalakítások és a 2013-as oktatási rendszert érintő átalakítás eredményeként a város jelenleg 4 intézménnyel rendelkezik.
- Az Önkormányzat nem rendelkezik egészségügyi intézménnyel, ezért a védőnők és az Anyatejűjtő Állomás dolgozói (Köszolgáltatási Csoport) közvetlenül a Polgármesternek alárendelve működnek.
- Az intézményvezetők a jelenlegi rendszert (részben önálló működés) működését lassúnak találják, ám abban egyetértenek, hogy a város finanszírozási helyzete miatt a gazdálkodáspolitikai szigorítása a szükségszerű lépés volt.

Vizsgálatunkat az önkormányzati intézmények működési folyamatainak áttekintésével kezdjük. Három szintre bontjuk fel az intézmények tevékenységeit, amelyek a következők:

- vezetői szinten végzett operatív irányítás;
- alaptevékenységek;
- és az alaptevékenységek folytatásához szükséges támogató tevékenységek végzése.

Az intézmények működésének vizsgálata az **alapfolyamatok** vizsgálatával kezdődik, amelyet pontosan az Alapító Okirat rögzít. Ez definiálja az intézmény tevékenységi körét, amely egyrésztől törvényileg meghatározott, másrésztől önként vállalt.

Támogató folyamatnak nevezünk minden olyan tevékenységet, amely az alapfolyamat tevékenységeinek folyamatos biztosítását eredményezi. A tárgyi és szellemi infrastruktúra biztosítása és adminisztrációja, a gazdálkodási és beszámoló készítési kérdések tartoznak ide.

Az irányítási folyamatok közé tartozik a szervezet operatív irányítása, a vezetői és a stratégiai szintű döntések meghozatala, amelyek többek között az alapfolyamatok súlyozásának jövőbeli változását eredményezik. Ez magába foglalja a Polgármesteri Hivatal irányító szerepét is. A megvalósíthatósági tanulmány annyiban terjed ki a Polgármesteri Hivatalra, amennyiben a feladatellátás során

kapcsolódási pont merül fel, a jelenlegi vizsgálat tárgyát azonban nem képezi a Polgármesteri Hivatal szervezetének felülvizsgálata.

Az intézményeket fenntartójuk szerint két csoportba sorolhatjuk: (1) az önkormányzati fenntartású intézmények és (2) társulás útján fenntartott intézmények. A helyzetelemzés elvégzése során az az egyik vizsgálati szempontunk, hogy a vezetői és támogató területeken elvégzett feladatok különböznek-e a két intézménytípus esetében. Megvizsgáljuk, hogy rendelkeznek-e a támogató területeken dolgozó alkalmazottak olyan ágazat vagy intézmény specifikus tudással, amelyek nélkülözhetetlenek a folyamatos munkavégzés során, ugyanakkor nehezen elsajátítható. Elemezzük az egyes támogató folyamatok résztvevőit is, amelyek adott speciális esetben az alaptevékenységtől elválaszthatatlanok, és így az alaptevékenység részének tekintünk.

Az elemzés fő nehézségét a vizsgálandó kérdések sokrétűsége adja. A vizsgálat egyik dimenziójában található a 4+10 intézmény, amelyet két kategóriába szűkítettünk, a második dimenzióban található a támogató tevékenységek területei. **Az összehasonlíthatósághoz további részfolyamatokat kell tekintenünk**, mint például az infrastruktúragazdálkodás során a takarítás vagy karbantartás.

Az elemzés elvégzése során figyelemmel kell lenni arra, hogy a jövőbeli működtetés sikertényezője a munkatársak kiválasztása központi és intézményi szinten, ami pedig hatással lehet a megvalósítási alternatívára. Ennek érdekében a javaslatok megfogalmazása alapot nyújt „Az önkormányzati feladatok átalakulásával kapcsolatban a polgármesteri hivatalok és a települések intézményei, jelentősebb foglalkoztatói humán erőforrás kapacitásgazdálkodásának, a munkatársak munkaköri és szervezeti besorolásának, illeszkedésének felülvizsgálata, átszervezése” tanulmány megállapításaihoz.

2.2 Átfogó helyzetkép

Gyöngyös Város Önkormányzata 2004-ben valósította meg a kiskincstári rendszert, azóta részben önálló intézményekkel rendelkezik. 2013. január 1-jén az oktatási rendszer átalakításának keretében a korábban önkormányzati fenntartásban lévő közoktatási intézmények a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásába és működtetésébe kerültek..

A következő táblázatban összesítve olvasható az intézmények alaptevékenysége:

Intézmény neve	Alaptevékenység
Visonta úti Bölcsőde és Családi Napközi	Gyermekek napközbeni ellátása és bölcsődei ellátás 20 hetes kortól 3 éves korig, valamint családi napköziben történő nappali felügyelet, gondozás, nevelés.
Dobó úti Bölcsőde	Gyermekek napközbeni ellátása és bölcsődei ellátás 20 hetes kortól 3 éves korig.
Gyöngyös Város Óvodái	Óvodai nevelés, ellátás, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása.
Gyöngyösi Kulturális és Közgyűjteményi Központ	Kulturális műsorok, rendezvények, kiállítások szervezése, közművelődési tevékenységek és

Intézmény neve	Alaptevékenység
	támogatásukés kiegészítő szolgáltatások biztosítása. Könyvtári szolgáltatások, múzeumi gyűjteményi és kiállítási tevékenységek.
Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	Szociális (szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, időskorúak, fogyatékkal élők, pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátása, támogató szolgáltatás, közösségi ellátások, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, hajléktalanok ellátása) és gyermekjóléti feladatok (gyermekjóléti központ, családok és gyermekek átmeneti otthona) megszervezése, koordinálása a Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulását alkotó települések területén.

Az intézmények fő tevékenységcsoportjait és működésük értékelését a következők szerint mutatjuk be:

Visonta úti Bölcsőde és Családi Napközi

Tevékenységi kör: Az intézmény alapfeladata a napközbeni és bölcsődei ellátás, valamint családi napközi működtetése. Az 1972-ban alapított intézmény, 2011 óta 4 db családi napközit is működtet, ellátva a városban képződött igényeket. Az intézménymind összesen 78 férőhellyel rendelkezik. Ebből 56 férőhely bölcsődei, valamint 3 x 5, és további 1 x 7 családi napközis. A bölcsőde az alapellátáson túl szolgáltatásként tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, játék- és eszközkölcsonzéssel is segítheti a családokat.

Létszám, szervezet: Az intézményben dolgozók száma 23 fő. Az étkeztetési feladatokat 1 fő étkeztetésvezető látja el. Az intézményt 1 fő intézményvezető vezeti, 8 fő gondozónő valamint az 1 fő családi napközis állandó helyettes és 4 fő családi napközis feladatokat ellátó személy munkáját 4 takarítónő, 2 fő szakács és 2 fő konyhai kisegítő támogatja.

Gazdálkodás, hatékonyság: Az intézmény saját konyhával rendelkezik, mely a bölcsőde mellett a közvetlenül szomszédos óvoda részére is biztosítja az étkeztetést. A konyhai kapacitás (250 adag) meghaladja a bölcsőde és az óvoda ellátásához szükséges mennyiséget, így 50 adag szociális étkeztetésbe kerül. Ennek nettó bevétele éves szinten (a költségeket leszámítva) kb. 2 millió forint, amely az intézmény bevétele.

Infrastruktúra: A bölcsőde integrált intézményként működik, székhelyén bölcsődei és telephelyén családi napközis ellátási formával.

Dobó úti Bölcsőde

Tevékenységi kör: A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő - 20 hetestől - 3 éves korú - gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény.

Az alapellátáson túl játszócsoportos, és időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatást is biztosítanak.

Létszám, szervezet: Az intézményben dolgozók létszáma 42 fő. Az intézményvezető munkáját 1 fő élelmezésvezető segíti. Az alapfeladatokat végző munkatársak száma 23 fő, mellettük 7 fő takarítónő és 10 fő konyhai dolgozó dolgozik.

Gazdálkodás, hatékonyság: Székhelyén és telephelyén, saját konyhával rendelkezik, mely a bölcsőde mellett a közvetlenül szomszédos óvoda részére is biztosítja az étkeztetést.

Infrastruktúra: A bölcsőde székhelyén jelenleg 110 férőhellyel rendelkezik. Négy gondozási egységgel, és nyolc csoportszobával működik. A telephelyén további 26 férőhely áll rendelkezésre egy gondozási egységként 2 csoportszobában.

Gyöngyös Város Óvodái

Tevékenységi kör: Az óvodában közel 1000 gyermek óvodai nevelése folyik. Jelenleg két kiemelt területe van a fejlesztési munkának: az egészség-nevelés és mozgás, valamint az anyanyelvi nevelés.

Létszám, szervezet: Az intézményben dolgozók létszáma egyidejűleg 184 fő, melyből 89 fő az alapfeladatot végző óvodapedagógus. Az intézményvezető munkáját 3 intézményvezető-helyettes segíti, akik maguk is csoportban dolgozó óvónők. Emellett 3 csoportonként 1 fő pedagógiai asszisztens dolgozik az intézményben, összesen 14 fő. Az alapfeladat támogatását 43 fő dajka és 20 fő konyhai dolgozó segíti. Az egyéb feladatokat 5 fő fűtő és 9 fő rehabilitációs foglalkoztatott látja el.

Gazdálkodás, hatékonyság: Az óvoda 9 tagóvodával működik, melyek integrációja 2007-ben valósult meg. A tagóvodai struktúra a helyettesítések, továbbképzések szempontjából hatékony feladatellátást biztosít, az eltelt időszakban a rendszer olajozott működése is megvalósult.

Infrastruktúra: Az óvoda 9 tagóvodája a székhelyen valamint 8 telephelyen működik. 3 óvoda a bölcsődével egy épületben helyezkedik el.

Gyöngyösi Kulturális és Közgűjteményi Központ (GYÖNGYÖK)

Tevékenységi kör: A GYÖNGYÖK az alábbi intézményegységek keretében látja el feladatait¹:

GYÖNGYÖK Mátra Művelődési Központ – feladata különböző előadások, hangversenyek, koncertek, művészeti kiállítások, találkozók, fesztiválok, irodalmi estek, filmklubok szervezése, hagyományőrző közösségek működtetése, az ünnepek kultúrájának gondozása. Emellett a városi ünnepek, rendezvények szervezője, lebonyolítója.

GYÖNGYÖK Vachott Sándor Városi Könyvtár – általános gyűjtőkörű, nyilvános, városi B típusú könyvtár, mely felnőtt olvasószolgálat, zenei részleggel, helyismereti részleggel, feldolgozó részleggel és gyermekkönyvtárral rendelkezik.

GYÖNGYÖK Fiókkönyvtár

---

¹ GYÖNGYÖK alapító okirata, SZMSZ-e alapján

GYÖNGYÖK Herman Lipót festőművész állandó kiállítása – a Munkácsy-díjas festőművész Gyöngyös város tulajdonát képező hagyatékának őrzése, gondozása, az állandó kiállítás működtetése, megismertetése az érdeklődőkkel.

GYÖNGYÖK Huszár Lajos Éremtár – a Gyöngyös város tulajdonában lévő éremgyűjtemény gondozása, kiállítása és bemutatása állandó jelleggel.

GYÖNGYÖK Családi Intézet – a családi rendezvények (házasságkötések, gyászszertartások), névadók, állampolgári eskütetelek színvonalas lebonyolításának színtere.

GYÖNGYÖK Ifjúsági Szolgáltató és Tanácsadó Iroda – a gyermek és ifjúsági korosztály számára kialakított tér. A diákokat segíti a pályázati lehetőségek, európai önkéntes szolgáltatások, ifjúsági csereprogramok, diákmunkák, kortárs képzésekkel kapcsolatos jelentkezésekben, tennivalókban. Több civil ifjúsági közösség működéséhez helyet teremt.

Létszám, szervezet: Az intézményben dolgozók létszáma 36 fő. A közgyűjteményi és rendezvényszervezői feladatokat 20 fő látja el. Emellett a gazdasági, ügyviteli feladatokat 9 fő, a műszaki, technikai feladatokat 8 fő végzi.

Gazdálkodás, hatékonyság: Az intézmények közül egyedül a GYÖNGYÖK rendelkezik gazdasági vezetővel.

Infrastruktúra: Az intézményegységek számához igazodva a székhelyén és 6 telephelyen látja el a feladatokat az intézmény.

Az alaptevékenységek és az intézmények működésének átfogó értékelése után a következő táblázatokban bemutatásra kerülnek az intézmények méretével, személyi jellegű kiadásaival és működési tevékenységével kapcsolatos információk:

Az intézmények méretére vonatkozó információk

Intézmény neve	Alkalmazottak száma (előírányzat)		Összes kiadás (előírányzat) (eFt)	
	2012	2013	2012	2013
Visonta úti Bölcsőde és Családi Napközi	24 (+1 részmunkaidős)	24	79 061	77 830
Dobó úti Bölcsőde	39 (+2 részmunkaidős)	39 (+2 részmunkaidős)	129 603	123 132
Gyöngyös Város Óvodái	161 (+9 részmunkaidős)	173 (+10 részmunkaidős)	610 344	604 567
Gyöngyösi Kulturális és Közgyűjteményi Központ	32 (+4 részmunkaidős)	32 (+4 részmunkaidős)	186 203	185 612
Összesen	256 (+16 részmunkaidős)	268 (+16 részmunkaidős)	1 005 211	991 141

Forrás: 2012. és 2013. évi beszámoló excel melléklete

Intézmény neve	Alkalmazottak száma (12.31-én betöltött álláshelyek száma)		Összes kiadás (teljesítés) (eFt)	
	2012	2013	2012	2013
Visonta úti Bölcsőde és Családi Napközi	24 (+1 részmunkaidős)	23	76 701	77 329
Dobó úti Bölcsőde	39 (+3 részmunkaidős)	39 (+3 részmunkaidős)	127 547	122 990
Gyöngyös Város Óvodái	162 (+9 részmunkaidős)	173 (+9 részmunkaidős)	612 358	603 704
Gyöngyösi Kulturális és Közgyűjteményi Központ	31 (+4 részmunkaidős)	33 (+3 részmunkaidős)	176 619	182 428
Összesen	256 (+17 részmunkaidős)	268 (+15 részmunkaidős)	993 225	986 451

Forrás: 2012. és 2013. évi beszámoló excel melléklete

A gyöngyösi intézményekben 2013-ban 268 fő teljes munkaidős és 15 fő részmunkaidős munkatárs fő dolgozott, amely az előző évihez képest közel 4%-os növekedést jelent. A létszámnövekedés az óvodáknál jelentkezett, a többi intézménynél közel állandó maradt a létszám. A létszám növekedése ellenére az összes kiadás kis mértékben csökkent.

Az intézmények személyi jellegű kiadásainak aránya az összes kiadáshoz viszonyítva

Intézmény neve	Személyi jellegű kiadás (járulékokkal együtt)/összes kiadás (%)	
	2012	2013
Visonta úti Bölcsőde és Családi Napközi	64	60
Dobó úti Bölcsőde	67	66
Gyöngyös Város Óvodái	70	74
Gyöngyösi Kulturális és Közgyűjteményi Központ	60	59

A személyi jellegű kiadások aránya az egyes intézmények költségösszetételében az alábbiak szerint változott: a bölcsődék és a GYÖNGYÖK esetében kis mértékben csökkent, az óvoda esetében növekedett.

Az intézményüzemeltetés racionalizálása vizsgálata során a költségcsökkentés mellett fontos szerepet játszik az intézmények saját bevételeinek a szerepe az önkormányzati támogatás csökkenthetőségében.

Az intézmények költségvetésének bevételi oldala (teljesítés)

Intézmény neve	Összes bevétel (eFt)		Saját bevétel (eFt)		Saját bevétel/összes bevétel (%)	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Visonta úti Bölcsőde és Családi Napközi	21 566	21 068	15 652	15 336	73	73

Dobó úti Bölcsőde	33 168	33 606	21 159	22 255	64	66
Gyöngyös Város Óvodái	76 684	85 249	21 284	24 423	28	29
Gyöngyösi Kulturális és Közgyűjteményi Központ	37 661	38 686	35 255	34 640	94	90
Összesen	169 079	178 609	93 350	96 654	55	54

Forrás: 2012. és 2013. évi beszámoló excel melléklete

Az intézmények összességének kb. fele saját bevétel, a többi jellemzően az ételmezési bevételből származik. A legnagyobb arányú ételmezési bevétele az óvodának van, ezért esetükben a saját bevétel aránya alacsonyabb.

2.3 Operatív irányítás jelenlegi rendszere

A közoktatási intézmények a Klebelsberg Intézményfenntartó Központhoz kerültek 2013. január 1-jén, melynek következtében 1 fő intézményi referens a Polgármesteri Hivataltól átkerült az Intézményfenntartó Központ Gyöngyösi Tankerületéhez. Továbbá a járás kialakításával további 1 fő intézményi referens és 1 fő adminisztrátor távozott. Az Polgármesteri Hivatal Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóságánál maradt intézmények szakmai irányítását jelenleg 4 fő ügyintéző és 1 fő adminisztrátor (egyéb munkaköri feladatai mellett) végzi.

Az önkormányzati fenntartásban levő intézmények – a GYÖNGYÖK kivételével – önállóan működő intézmények, így a pénzügyi-gazdasági folyamataikról a Polgármesteri Hivatal Pénzügyi és Költségvetési Igazgatóságán keresztül naprakész információkat kapnak a városvezetők. Ezt erősíti az az intézkedés is, miszerint az intézményi költségvetés elfogadása mellett az intézményvezetői kötelezettségvállalások jóváhagyása eseti jelleggel, alpolgármesteri szinten történik. Ez a kézzivezérelt működés a több körös jóváhagyási folyamat miatt az átfutási időt jelentősen növeli.

Az intézmények havi rendszerességgel, Excel táblázatokban kapnak információkat a költségvetésük aktuális állapotáról.

2.4 Támogató folyamatok bemutatása

A **támogató tevékenységeket** a következő csoportosításban vizsgáljuk:

1. **gazdasági és humánadminisztráció;**
2. **beruházás és fejlesztés;**
3. **beszerzés;**
4. **létesítménygazdálkodás;**
5. **likviditásmenedzsment.**

2.4.1 Gazdasági és humán adminisztráció

A gazdasági és humán adminisztráció olyan folyamatok összességét jelentik, amelyek egymásra épülve, egymásba ágyazva jelennek meg. A következő fő folyamatokat különböztetünk meg: költségvetés-tervezéssel és módosítással kapcsolatos feladatok, beszámolóval kapcsolatos tevékenységek, főkönyvi és analitikus könyvelés, házipénztári és pénzkezelési tevékenység, vagyongazdálkodás, bérmunkaüggyel kapcsolatos folyamatok, szabályzatok készítése, kötelezettségvállalás, utalványozás, érvényesítés, ellenjegyzés, teljesítések igazolása.

A munkaüggyel kapcsolatos feladások elkészítése az intézmények szintjén bonyolódik, de a bérszámfejtés már központilag történik a Magyar Államkincstár szervezeti egységében.

Az informatikai támogatottság a pénzügyi területen igen alacsony fokú.

A gazdasági adminisztrációra vonatkozóan megállapítható, hogy az már jelenleg is központosítva kerül ellátásra, a Polgármesteri Hivatal keretein belül. Ez a feladatellátási forma megfelelő, alacsony költséggel bír, problémát a folyamatok lefutásának időigényében látunk.

2.4.2 Beruházás és fejlesztés

A lefolytatott interjúk alapján megállapítható, hogy az intézmények szintjén a beruházás-fejlesztésre vonatkozóan nem jelenik meg külön kapacitás, azt a Fenntartó központosítva végzi.

A beruházásra vonatkozó kiadások szintje minimális, 2012. évben a GYÖNGYÖK esetében merült fel, összesen 3,7 millió Ft értékben. Emellett pályázati forrásból összesen csaknem 200 millió Ft-ot költött az Önkormányzat a Fecske Úti tagóvoda és a Polgármesteri Hivatal energetikai korszerűsítésére, a Mátra Művelődési Központ tetőfelújítására és a Dobó Úti Bölcsőde fejlesztési munkáira.

2.4.3 Beszerzés

A minden intézményben szükséges anyagok (tisztító-, takarítószer, nyomtatványok, irodai eszközök, stb.) beszerzése intézményenként, önállóan történik, közös beszerzésre nem került eddig sor.

Az intézmények összessége (valamint a Polgármesteri Hivatal²) esetében beszerzendő általános anyagok listáját a következő táblázat tartalmazza, hozzárendelve a kapcsolódó kiadásokat is.

Beszerzés tárgya	Összesített adatok (2012, eFt)
Anyagbeszerzés összesen	47 501
Irodaszer, nyomtatvány beszerzése	12 775
Könyv beszerzése	1 091
Folyóirat beszerzése	1 331
Egyéb információhordozó beszerzése	61
Tüzelőanyagok beszerzése	0
Hajtó- és kenőanyagok beszerzése	4 752
Szakmai anyagok beszerzése	4 673

² A beszerzések vonatkozásában az intézményeket együtt vizsgáljuk a Polgármesteri Hivatallal, mivel a szinergiák kihasználása ebben az esetben magasabb megtakarítási potenciált rejt magában.

Beszerezés tárgya	Összesített adatok (2012, eFt)
Kisértékű tárgyi eszközök, szellemi termékek beszerzése	4 659
Munkaruha, védőruha, formaruha, egyenruha beszerzése	2 045
Egyéb anyagbeszerzés	16 114
Kommunikációs szolgáltatás összesen	41 458
Nem adatátviteli célú távközlési díjak	7 911
Adatátviteli célú távközlési díjak	4 628
Egyéb kommunikációs szolgáltatások	28 919
Létesítmény üzemeltetés összesen	425 546
Gázenergia-szolgáltatás díja	35 613
Villamosenergia-szolgáltatás díja	82 291
Távhő- és melegvíz-szolgáltatás díja	20 816
Víz- és csatornadíjak	9 699
Karbantartási, kisjavítási szolgáltatások kiadásai	27 863
Egyéb üzemeltetési, fenntartási szolgáltatási kiadások	249 264
Egyéb szolgáltatás	22 662
Pénzügyi szolgáltatások kiadásai	22 662

Forrás: 2012 Éves beszámoló összesítő riport

A fenti táblázatból kiolvasható, hogy a beszerzés-ellátás területén a legnagyobb tételt a létesítményüzemeltetéssel kapcsolatos kiadások jelentik.

2.4.4 Létesítménygazdálkodás

A létesítménygazdálkodás esetében a következő folyamatokat különböztetjük meg: takarítás, karbantartás, fűtés, kertgondozás, mosás-konyhai kisegítő feladat.

Megállapítható, hogy az egyes tevékenységek között átfedések vannak, egy-egy dolgozó több feladatot is végez. Ez a kapacitások kihasználásának magasabb szintjét eredményezi.

Takarítás: A feladatot az óvodák esetében a dajkák, a bölcsődék esetében takarítónők végzik..

Karbantartás: A karbantartói feladatok jellemzően időszakosan merülnek fel. Ennek következménye az, hogy a karbantartási feladatokat ellátók más tevékenységeket is végeznek munkaköri leírásuk szerint.

Fűtés: A város helyzetéből adódóan az intézmények fűtését az óvodák esetében nem távfűtési rendszerrel oldják meg, hanem arra külön munkaerőt foglalkoztatnak.

Mosás, konyhai kisegítés: Az óvodák, bölcsődék esetében olyan speciálisan beágyazódik az alapfeladatok közé, hogy az alaptevékenység részeként kell kezelni a feladatot. Az intézmények egy részében főzőkonyha működik.

A következő táblázat összefoglalóan mutatja be az intézményekben dolgozó támogató tevékenységeket folytató munkatársak létszámát.

Létesítménygazdálkodási feladatokat végző munkatársak létszáma (2013, fő)

Intézmény	Takarítás	Karbantartás, fűtés	Konyhai feladatok	Egyéb kiszegítő	Összesen
Visonta úti Bölcsőde és Családi Napközi	4		4		8
Dobó Úti Bölcsőde	7		10		17
Gyöngyös Város Óvodái	9 dajka	5	20	43	77
Gyöngyösi Kulturális és Közgyűjteményi Központ				8	8
Összesen	20	5	34	51	110

A létesítménygazdálkodást végző munkatársak létszáma nem túlzott a feladat méretéhez viszonyítva.

2.4.5 Likviditásmenedzsment

A pénzforgalom kezelése jelenleg központosított a kis-kincstár rendszer üzemeltetésén keresztül.

Az intézmények költségvetésének átlagosan kétharmadát a személyi jellegű kiadások adják, amelyek kifizetése időben jól meghatározott és a közalkalmazotti jogviszony stabilan tervezhető alkalmazotti létszámot eredményez.

Az intézmények számára nagyfokú biztonságot jelent, hogy kiadásaiért az önkormányzat nyújt fedezetet. A saját bevételeknek a fenntartó szándéka szerint a működési költségekhez kell hozzájárulnia.

Az intézményeknél képződő maradvány arányaiban nem jelentős, az intézmények jellemzően nem halmoznak fel beszerzésre és felújításra, hanem az éves működési költségeiket saját bevételeikkel kiegészítve biztosítják az éves működés fedezetét. Ez alapján megállapítható, hogy az intézményeknél nem marad lekötött pénz, így az esetleges közös számlán magasabb kamatot hozó banki befektetések sem jellemzőek.

A likviditásmenedzsment vizsgálata során megállapítottuk, hogy sem jelentős pénzmaradvány, sem jelentős egyenleg nem keletkezik a működés során, és ezek éven belüli változása, ingadozása sem jelentős. A likviditás tervezése jól kiszámítható tételekből áll össze, ami további pénzgazdálkodási tevékenységet nem igényel.

3 A helyzetfelmérés megállapításai

Az öt vizsgált terület közül megállapíthatjuk, hogy a gazdasági és humán adminisztráció, a beruházás és fejlesztés és a likviditás menedzsment jelenleg is központosított. A beszerzési feladatokat a Polgármesteri Hivatal végzi, azonban a közös beszerzésből fakadó megtakarítási potenciál jelenleg nincs kihasználva. A további fejlesztések irányát az intézményi feladatellátás központi szervezésében látjuk, amelyet részletesebben a javaslatokat összefoglaló tanulmányunkban mutatunk be.

A helyzetelemzés megállapításait továbbgondolva az intézményi modellek felvázolása során ennek következtében hatékonysági tartalékokat a létesítményüzemeltetés és beszerzés központi szervezésében látunk. A beszerzések, közbeszerzések esetében bemutatjuk a központosítási lehetőségeket és megállapítjuk azokat a speciális, egyedi igényeket, amelyek esetében nincs gazdasági racionalitása a központi feladatszervezésnek, illetve a központosítás nem jár mérhető költségmegtakarítással.